

„Soča“ izhaja vsak petek in velja po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto f. 4.40
Pol leta „ 2.20
Četrt leta „ 1.10

Pri oznanilih in tako tudi pri „poslanicah“ se plačuje za navadno tristo-

no vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 8 kr. v tobakarnicah v gosposki ulici blizu „treh kron“, na starem trgu in v namski ulici ter v Trstu, via Cassarna, 3.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo mednarodnemu „Soča“ v Gorici na Travniku 16, I., naročnina pa opravištvu „Soča“ Via della Croce št. 4. II.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcom in drugim neprimožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri opravištvu.

Furlanski koloni.

Slovenci po nekaterih krajih niti ne vejo, kaj so koloni, ker niti po vsem Goriškem niso razširjeni. Med Furlani pa ne dobiš človeka, ki ne bi vedel, kaj pomeni beseda kolono, in ki ne bi poznal težavnega stanja kolonov. Koloni so najemniki, ki sprejmejo od posestnika v najem zemljišča, hišo, živino, kmetijsko orodje in kar se še potrebuje za obdelovanje nagrafov, njiv, travnikov. Pogodba velja za eno ali več let; najemnina se plačuje v blagu. Kmet, ki obdeluje gospodova zemljišča, da temu kot najemninu n. pr. dve tretjini pridelanega vina in žita ter polovico sadja. Če gospod ni zadovoljen s kolonom, odpusti ga konec leta in kolon je z ženo in otroci na cesti.

Stanje kolonov je silno trdo. Na Beneškem so koloni pogosto maščujejo nad svojimi gospodi. Okolo Mantove so zadnja leta pravi upori kolonov proti gospodi, v novejšem času se ponavljajo tam požari zaporedoma, ki prihajajo od hudodelne roke kolonov. V avstrijski Furlaniji ni stanje kolonov nič bolje; njih vsakdanja jed je večinom polenta brez zabele in brez soli leto in dan. Krompir in koron sta jim oblake, katerega si ne smejo privoščiti vsak dan, mleka imajo nekateri malo ali pa nič. Nasledek slabega živčja v telesnem oziru je ona bolezen pelagra, katera polni prostore goriške bolnišnice usmiljenih bratov. V dušnem oziru ima kolonstvo slabe nasledke; ljudstvo ostane večinom brez omike, brezpravno, nevedno, brez upanja na bolje dneve. Nasledek vsega je obup, ki žene na leto blizu milijon prebivalcev iz blažene Italije čez morje v Ameriko, kjer izseljenci večinom žalostno poginejo. To ne straši onih, ki so ostali doma; dasi mnogi izseljenci poginejo, napravljajo se vedno nove trume čez morje, ker vsakdo upa, da bo srečnejši od drugih.

Malih posestnikov dobi se v Furlaniji prav malo: posestniki so večinom gospodi, ki ne obdelujejo sami zemljišč, ampak si dajo obdelovati svoja posestva po kolonih. V zadnjih letih začele so se tudi pri nas oči odpirati in popraševati so jeli, kako bi se dalo pomagati počasnemu poginu mnogoštevilnega ljudstva na rodovinski zemlji, v vrtu Evrope. C. k. kmetijska družba v Gorici izvolila je pri svojem zadnjem občnem zboru posebno komisijo veleposestnikov, ki naj bi preiskovali uzroke rastočega izselje-

vanja kolonov in ki naj bi nasvetovali potrebne pomoči.

Kakor piše glasilo goriških kapitalistov in velikih obrtnikov, imela je ta komisija sejo, v kateri je žid dr. vitez Levi v dolgem govoru dokazoval, da kolonski sistem ni čisto nič kriv propada kolonov, da kolonske razmere v avstrijski Furlaniji, kjer se najemščina v blagu plačuje, so najpravičnejše, priznane kot take tudi v Franciji in na Angleškem. Od veleposestnika, kateremu pridelujejo blago: celo vasi, ni pričakovati druge besede. Kakor on, tako bo govoril vsak posestnik; torej bi moralo veljati, da gospodje niso krivi preslabega stanja kolonskih družin.

Kolonom se tudi ne more v obraz očitati, da so krivi svoje nesreče. Uže tako niso posebni prijatelji svojih gospodov; ako bi jim še to očitati, tedaj bi bila vojska. Kje torej iskati uzrokov? Dr. Levi jih kmalu dobi: previsoki davki in nedelavnost države, da bi se zboljšala zemljišča ter pomnožili zemeljski pridelki. V najslabšem stanu je okraj červinjanski, pravi omenjeni gospod, radi pomanjkanja obil in vodnih podjetij, ki bi nesla tam veliko dobička.

Po našem mnenju so ti razlogi neutemeljeni, in nikakor ne taki, da bi se na nje zračala krivda vse one nesreče, ki tare furlanske ljudstvo. Enaki davki so tudi v slovenskem delu, kjer se v resnici težko prenašajo, pa vendar taki niso, da bi ljudstvo gnali iz dežele. Dolžiti vlado, da ne skrbi za povzdigo kmetijstva v Furlaniji, kjer zemlja sama ob sebi rodi vsakovrstni pridelek, je več ko šudno. Tožiti o pomanjkanju komunikacij ali občil, to je cest in enakih naprav, je nerazumljivo v ustih moža, ki pozna razmere. Na vsem Goriškem ne dobiš lepših in ravnejših cest in poti nego v cervinjanskem okraju, in zdaj si še kdo upa tožiti o slabih cestah. Kaj bi rekel dr. Levi o hribovskih kozjih poteh, po katerih nosijo gorjani gnoj v koši na hrbtu v njivo in prinašajo na hrbtu, kar jim v njivi zraste. In to niso kratke poti; seno prenašajo na plečah po 2, 3 ure daleč po strminah in pečevji, da bi prebivalec z ravnine obledel, ako bi bil naenkrat prestavljen v tak kraj. Vodna podjetja bi kdo rad imel in morda celo to, da bi se vsa Furlanija preprežila z vodotoki, da bi se ob Soči velikanska dela izvršila, v katera naj bi se zabilo par milijonov. Vidi se, da visoka gosposda dobro računi. Podjetniki takih del bili bi go-

spodje, so vé da, in ne koloni, stalni dobiček od zboljšanja imela bi gosposda, ki bi kolonu večje breme navadila, ako bi zemlja več rodila. Koloni bi imeli začasno pomoč, dokler bi se dela vrnila; potem bi bili tam, kjer so zdaj.

Uzroki siromaštva in izseljevanja na Furlanskem, katere je dr. Levi navedel, niso pravi, in pomoči, katere je nasetoval, niso prave. Pravi vzrok siromaštva je ta, da gospodar kolonu ne pusti toliko, da bi mogel po človeški živeti. Dajte Slovenou, rekla je zadnja „Soča“, narodno pravico, potem bo mir. To velja tudi glodé kolonov; dajte kolonom kruha, in bedo bo konec. „Kruha ne moremo dati“, odgovoré posestniki, „ker ga nimamo; pridelke potrebujemo za davke in živež in ne moremo pomagati. Vlada naj stori, da bo zemlja več rodila, potem bo bolje.“ Če vam vlada kaj dá, ohranite za se, kakor zdaj, in koloni bodo še dalje trpeli. Edino rešilo je to, da se sistem premeni; svet naj se odkupi in naj se dá kolonom v last; gospodom ne bo treba davkov plačevati in bodo rešeni večnih prepričkov s svojimi koloni; koloni postanejo svobodni kmetje, in tedaj bo zemlja dvakrat, trikrat več rodila nego zdaj, ker svobodni kmet bo z veseljem obdeloval svojo zemljo, vedoč, da pridelek bo njegov, ter bo božji blagoslov klical na svoje zemljišče, med tem ko zdaj preklinja pri vsakem delu ter kliče strelo in grom na glavo svojih gospodarjev.

Svobodni kmet bo znal zboljševati zemljo, množiti pridelke, plačevati davke, hraniti za slabe čase, živeti in umreti za državo, ki ga osvobodí. Država bi imela zavednih, ponosnih, svobodnih državljanov namesto ubogih trpinov, kolonov.

Veleoslavni komisiji priporočamo ta nasvet v blagovoljen preudarek, dasi nimamo čisto nič upanja, da bi veleposestniki in gospodi, lastniki zemljišč, iztuhali kaj posebno dobrega za kolone. Prav bi bilo, da bi se sestavila še druga komisija s kolonom, da se tudi ta sliši, da tudi ta stavi svoje predloge in načrte. Več odji vidi; vsi ljudje vse vedo. Naše prepričanje je to, da izseljevanja je kriv sistem in da se izseljevanje ne ustavi korenito, ako se sistem ne premeni.

Slovenski koloni.

Tudi v slovenskih občinah goriških linamo mnogo kolonov, vendar od teh se malokdaj sliši, da bi

smatra kot sprehajanje za ubogi teptani naš narod.

Vidite gospod urednik, tako je in nič dragače. Za prvokrat naj bo teh lamentacij zadosti, ako ne bodo cenjenim čitateljem prenekusne, spišem še par „listkov brez naslova“, ker takó mislim vsaj, da jih državni pravdnik ne zapleni, ker jih še čital ne bo. Posebno pozornost obrača le na spise s kričečimi naslovi; „spisi brez naslova“ pa bodo baje „carine prosti“ — Zato na svidenje! Brez podpisa. *)

II.

Bom pel, kaj repo pred gosen' cam' varjo,
Od kod krompir dobiva se nar boljši,
Kako odpravljajo se ovcam garje,
Odpravljajo ušivim glavam gnjide,
Loviti miš' učil bom gospodarje.
Dr. Fr. Prešeren.

Ker ste moj prvi „listek brez naslova“ sprejeli v cenjeno „Sočo“, ker je tedaj srečno ušel nevarnosti, da bi ga Vaša roka, gospod urednik, pahnila v koš, kjer bi moral za večno ostati v tmini; ker ne vem da bi Vam taka zmes ne bila po volji, in ker upam, da tudi ta lé listek zagleda luč sveta, nato ga.

Mnogoteri gospodje so tega mnenja, da pisati o potrebah naroda, razkrivati krivice, ki se mu godé, ter potegovati se za narodno dobro, je smrten greh.

Narodno vprašanje naj se pozabi, mesto njega naj stopi ono, katero opeva slavni naš pesnik v kitici, postavljeni na čelu temu listku. Vse naj bi se

*) Listek brez naslova mora biti tudi brez podpisa, in alcer tom več, ker se tako bodo mnogi smislili za me.

LISTEK

BREZ NASLOVA.

I.

Slep je, kdor se s petjem vkvarja,
Modri Kranj'o mu osle kaže.
Fr. Prešeren.

Gospod urednik! Vi bi bili radi, ker je suša, da bi Vam kaj pisal za cenjeno „Sočo“. Gotovo se Vam čudno zdi, da zdaj, tako poredkoma dobivate kaj od mene, med tem ko sem Vas nadlegoval prejšnji čas neprenehoma se svojimi spisi. Vedite, gospod urednik, da ta sprememba ni brez uzrokov. Kdo naj bi pisal v teh sedanjih razmerah? „Dolce far niente“, pravi Lah; a to je tudi koristno!

Lanskega leta ste bili parkrat zaplenjeni, ne Vi gosp. urednik, ampak „Soca“ — in tedaj sem si mislil: vsakemu je ljubo čitati list, na kateri je naročen, če tudi ga morda še plačal ni, ali pa ki ga dobiva od svojega prijatelja. Tudi jaz bi se kisló držal, ako bi poslal uro hodá na pošto po časopise, a ne bi dobil jednega ali drugega, ker je zaplenjen. Jaz sem obložen z mnogimi slovenskimi časopisi; zato uže laže prenesem, ako je jeden ali drugi zaplenjen; oni pa, ki je naročen samó na „Sočo“, teže čaka dneva, da jo dobi, in ako se je v njo preveč zaljubil državni pravdnik, godi se takim naročnikom prevelika škoda.

To je uže jeden vzrok, da sem bil položil svoje

peró za peč, da zarjavi na njem ona strupena pena, katera dela preglavico državnim pravdnikom in Vam. Gosp. urednik! Resnico Vam povem, da odkar je bila lanskega leta „Soča“ zaplenjena, menda tisti čas, ko gosposda zapuščá mesta ter hodi na kmete zdravega zraka iskat, — in je bil radi enakega članka tudi „Slov. Narod“ deján pod ključ, — sem si mislil, da take škode za drugo izdajo lista pa vendar nočem provzročevati! Dobro namreč vem, kako je moje materialno stanje, in po mojem sodim druge.

In pa tudi, kaj naj bi pisal, ko vse nič ne pomaga! Če se piše o količkaj kočljivej zadevi, smejo se pričakovati zamera in situosti na vse strani. Le mislite si, gospod urednik, kaj sem si pridobil se svojim neukretnim peresom! Seznanil sem se z visokimi glavami, in sicer tako, da mi je med drugimi jedna bolj prijateljska rekla koncem levitov, ki mi jih je brala, da si roké umije! Kakor da bi se jih bila ob mojem peresu umazala! To pa je uže strašno!

Človek se umije po dvakrat na dan, in še večkrat, če je treba, in vendar dobé velike glave madež na tebi in ti na zobe povedó, da si radi tebe roké umijejo! In to še potem, ko si prijazno tepén bil, ko te še skelé besede blagih podukov. „Slep je, kdor se s peresom vkvarja“!

Pa tega še ni zadosti. Moje neukretno peró mi je pridobilo še marsikaj dobrega. Prijetno potovanje iz jednega kota raztrgane naše Slovenije v drugi! Hvalo Bogu, da ni bilo mraza. Vse to radi peresa. Ali bi ne bilo bolje, ako bi je bil vrgeč čez devet ograd? Vse to pa se laže prenesé in pozabi, ker se

zapustili domovino in preselili se v druge kraje radi pomanjkanja živeža. To prihaja od tod, ker slovenski koloni imajo vsi še kaj, kar imenujejo svoje. To jim je tako pri srci, da pridno obdelujejo, ako so pametni, vsako ped zemlje in da na vse strani mislijo, kako bi mogli v prid obrniti zadnji kotič zemlje, katero imenujejo svojo. Nekateri imajo celo svojo živino, s katero obdelujejo tudi gospodova zemljišča, in zato imajo toliko boljše pogoje. Slovenskemu kolonu je pogosto mogoče, da pošlje katerega sina v šolo, med tem ko furlanski kolon je le redko kedaj tako srečen. Slovenski kolon, ki ima svojo hišo, jo zna tudi čediti, popravljati, v redu vzdrževati, ako ima pa gospodovo, je razkrita, razbita, brez oken, brez vrat, ki bi se mogla zapirati, da je bolj podobna berlogu nego človeškemu stanovanju. Pojdi v goriško okolico in koj spoznaš, katera hiša je kmečka dobra, in ktera gošposka slaba in podrtá.

Slovenski koloni si pomagajo z malim svojim posestvom, ker je pridno obdelujejo, in izhajajo dobro, če tudi nimajo lepih cest, kakor jih imajo v cervinjanskem okraju, če tudi nimajo vodotokov in plavnih rek, kakor jo imajo Cervinjanci. Furlanski kolon si pa ne more pomagati, ker navadno nima nič svojega; samo tam, kjer se je posrečilo, da je kdo od kakega propalega gospoda dobil v lastino košček zemlje, dobijo se kmečko-kolonske hiše, ki se odlikujejo po prebivalcih in po noši od nesrečnih drugih bratov. Skušnja uči, da se pomaga ljudstvu v gmotnem in dušnem oziru in da se torej pomaga tudi državi s tem, da se delo, zaslužek in posestvo deli, da se ne pusti vse v rokah nekaterih, srečnikov. Liberalno-židovska načela učijo drugače: ves denar, vsa obrtnija, vsa kupčija, vse hiše, vsa zemljišča, vsa podjetja, slednjič morda še vse države naj pridejo v roke nekaterih bogatašev, ki potem narekujejo svojo voljo povsod, ki izkoristijo državne ustanove v svoj dobiček, ki z žulji množine polnijo svoje žepce in uživajo veselje. Tisoči naj trpijo, da se eden veseli; to ni prav, kršanska ljubezen naj objema vse in naj pripomore, da bo mogel vsakdo živeti s poštenim delom na svetu.

Dasi so slovenski koloni mnogo bolj nego furlanski, ako imajo še kaj svojega posestva, vendar ne ležijo ne pernicah, ampak morajo mnogo prestati, posebno če je njih lastnina majhna ali skoro ničeva. Bati se je, da razen kološev, katere imamo do zdaj, dobimo še druge. Marsikateri naš kmet ne zna ali noče dobro gospodariti, ne pozna ali noče poznati svojih sovražnikov, oderuhov, jim gre na limanice in zgublja po malem svoje posestvo. Koliko lepih kmetij, ki so bile pred 20 leti še brez dolga, so zdaj uže na pol zadolžene, ako ne več; in to vsled brezsrčnih oderuhov, ki se smukajo okolo kmeta, dokler ga ne dobijo v svoje mreže. V nekaterih vaseh je polovica gospodarjev zadolženih; skoro sami ne vejo, kako je prišlo do tega; le to vejo, da zdaj so v velikih zadregah, da morajo plačevati vsako leto visoke obresti, in da bi jih upniki lahko postavili na cesto, ako bi hoteli, in da jih tudi postavijo, ko se jim bo priložilo zdelo. Kmet bo potem lahko še dalje obdeloval svoje zemljišče, pa ne kot svobodni kmet, ampak ko kolon. Bog nas tega varuj.

V Trstu in v Gorici pa tudi po deželi začela je cvesti tako zvana kupčija na obroke ali rate. Začetkom so se tako prodajale posebno podobne in razna drobnina, zdaj pa tudi tkanina, posebno preležano platno, sukno, kambrik, kotonina itd. Trgovec pošlje svojega popotnega agenta na deželo, ki razkazuje in priporočuje svoje blago, dokler kmeta ne omami, da

pustilo pri miru, da se prezirajo naše narodne pravice, kakor je komu ljubo. O tem ne smeš pisati, ako si nočeš nakopati na glavo nevolje, ako nočeš skusiti „sadu spoznanja“, da imajo drugi sukno in škarje v svojih rokah in ne ti. Ako nočeš pisati gluhim ušesom, piši: „Kaj reče pred gosene“ mi varuje.“ Mesto, da se vitkarske občinske stvari, katerih nespretno upraviteljstvo ti vsaki hip ali v grlo, ponujajo: „kako odpravljajo se ovcam garje,“ ali „ušivim glavam gnjide“ itd.

Tačih prorokov nove vrste pa nimamo le med našimi rodnimi tujci, ampak med, možni ki so naše gore listovi. Kaj vsega ne najdeš v kakem v kruhoborskem podjetju?

Kakšno upitje bi še le nastalo, ako bi se človek drznul pogledati v naše urade? Neži dopisnik „Slov. Naroda“ našel je v prostorih c. kr. sodnije v Postojni baje tako velike gobe, da bisi kateri uradnik lahko noge izpahnul. Dotičnemu gosp. dopisniku naj omenim mimo gredé le to, da meni je bil tak kraj določen v spalnico. Sporočil sem o tem dotični gosposki ter dostavil, da, ako je gosposki po volji, lahko dopošljem plemenitega ploču svojega stanovanja! Požreli sem moral marsikatero grenko in mnogokrat sem moral še pomočiti peró prej nego sem dosegel, kar sem želel. Ali dosegel sem, če ne sebi, pa drugim; če ne hitro, vsaj po dveh letih.

Gospod urednik, listek se je uže raztegnil, in ako bi hotel la površno omeniti nekaj naših žuljev, napisal bi deset listkov, ali stvar je košljiva, za to prihodnjič kaj o vsem, ker o drugem ne kaže pisati. Na svideenje.

je voljan kupiti, ako bi imel denar. Agent ga potolaži rekoč, da ni treba nič plačati, da bo plačeval v obrokih po 50 kr. ali po 1 gl. na mesec. Kmet se čudi tem dobrim pogojem ter kupi več blaga nego ga potrebuje. V par mesecih je obleka že raztrgana, ali zdaj pride agent z dolžnim pismom kmetovim, v katerem je obečal za se in za svoje dediče, da bo plačeval redno vsak mesec, in da ima upnik pravico, tirjati ves znesek na enkrat, ako bi kateri mesec s plačilom zaostal. Kmet plača prvi in drugi mesec, a tretji mesec se ustavlja in se zanaša na dobrohotnost agentovo. Ta pa ga izroči sodnji in potem začne navadna pot celo do bobna. Malenkostna stvar za kakih 20, 30, 50 gl. more kmeta spraviti na boben in ob premoženje. Rojaki, varujte se takih kupčij; ne kupujte, ako nimate denara, da bi plačali, ako niste v najhujši sili. Ako ste se zadolžili pri takih oderuhih, skušajte, da se jih otresete, prej ko mogoče; obrnite se do poštenih rodoljubov ali do narodnih ustanov, da vam bodo pomagali. Bodite varni in računite svoje stroške po svojih dohodkih. Podlaga dobrega gospodarstva je ta, da stroški ne presegajo dohodkov. Bolje je časno kaj potrpeti na obleki, hrani, zabavi nego vreči se oderuhom v naročje radi male reči, ki more imeti velike posledice, ki more narediti iz svobodnega kmeta — slovenskega kolona.

Dopisi.

V Gorici, 24. julija. — O malem semenišči goriškem užo dolgo nisi ničesa prinesla, cenjena „Soča“, zato bi meni in občinstvu ustregla, ako bi sprejela v svoje predale naslednje poročilo.

Gojenci malega semenišča, posebno Werderbergovi štipendisti, so vsled ustanove in zavodovega namena dolžni, pečati se po svoji zmožnosti s petjem, da bi, ako bi trebalo, pomagali tudi v stolni cerkvi pri slovesnih mašah. Po tem načelu delalo je mladeniško semenišče od svojega začetka naprej mnogo let prav izvrstno; pozneje se je bilo veselje nekoliko ohladilo; zadnja leta je pa začelo petje in glasba sploh v tem zavodu tako lepo napredovati, da je veselje.

O tem mogel se je vsakdo prepričati, ki je bil pričujoč pri koncertni skušnji iz petja in godbe, ki je bila preteklo nedeljo 19. t. m. Navzoč je bil milostljivi gospod knez nadškof dr. Alojzij Zorn z nekaterimi drugimi gospodi. Gospoda učitelja dr. Sedej za cerkevno in g. Mercina za drugo petje pokazala sta z dobrimi uspehi, kaj premočes trud in poduk pri mladini; mladi pevci so spričali, da z dobro voljo se več opravi nego bi kdo pričakoval.

Posamezne točke obširnega programa vršile so se prav dobro; med poedine pevske kose upletali so gojenice druge lepe skladbe za glasovir ali za harmonij. Program bil je prav lep in težko bi prišel do konca, ako bi hotel ocenjevati poedine točke. Zato naj mi bo dovoljeno, da le navedem posamezne programove točke, ki so se vse prav lepo izvršile. Program se je glasil tako le: 1. „Tolite portas“ Graduale von Ant. Foerster; 2. „Sanctus u. Benedictus“ Röm. Choral mit Harmonium Begleitung aus d. Ordinarium Missae; 3. „Tantum ergo“ aus d. Caecilia, von A. Foerster; 4. „Mi pjevamo“, za četveroglasni moški zbor, vglasbil Ant. Foerster; 5. „Coro di vendemmiatori“, nell' Opera „Loreley“ di F. Mendelssohn-Bartholdi; 6. „Jesu dulcis memoria“, Hymnus für vierstim. Männerchor, v. B. Köthe; 7. „Pozdrav“, za samospjev in zbor, vglasbil Ant. Nedved; 8. „All' Istria“, Coro con accompagnamento di pianoforte di Giulio Giorgieri; 9. „Popotnik“, za samospjev, zbor in četverospjev, vglasbil Ant. Nedved; 10. „Voga voga“, Barcarola a 4 voci di F. Grimaldi; 11. „Volkslied“.

Prevzvišenemu gospodu knez nadškofu videlo se je na obrazu, da je bil zadovoljen z lepimi uspehi, in po skušnji je to tudi izrazil ter gojenice pohvalil za njih lepo prizadevanje. Tudi mi čestitamo gojenicem, da se pečajo z lepimi umetnostmi zdaj, ko vse hrepeni le po bogastvu, uživanju in veselju, ko je le to v ceni, kar se šteje in meri, in ne več to, kar človeka loči od živali. Zato živili!

V Škrbini na Krasu, 23. julija. — Ko sem poslal zadnji dopis cenjeni „Soči“, v katerem sem pripovedoval, kako je naša občina vneta za pošten napredek, ne bi bil mislil, da bom moral v kratkem času poročati dogodbe iz naše vasi, ki občini nikakor ne služijo v čast. Škrbina imela je od nekdanj precejšnje število dijakov v šoli in težko se dobi na Krasu vas, ki bi imela razmeroma toliko duhovnov, ko naša občina. V malo letih imeli smo v naši cerkvi tri nove maše in prihodnjo nedeljo morali bi imeti uže četrto. Č. g. Anton Pipan, sin bivšega župana Jozefa Pipana, ki je do lanskega leta občino vodil, dovršil je te dni bogoslovsko šolo v Gorici. Druge redove dobil je že prej; zdaj mu je bilo dano še mašništvo in že je bilo vse pripravljeno za slovesno sveto

mašo, ki bi bila imela biti prihodnjo nedeljo v domači cerkvi.

Potrebne priprave bile so večinom dovršene ali vsaj na pol dodelane. Bivši župan ni gledal na denar, ko je bilo treba napraviti njegovemu sinu slovesen dan, ki se drugod le redko uka. Prostori so bili odbrani, klet in kuhinja pripravljene, potrebni pomočniki in pomočnice naprošeni, svatje odbrani in povabljeni, po sosednjih duhovnjah bilo je povsod oznanjeno, da v nedeljo bo v Škrbini slovesna nova maša. Duhovniki in verno ljudstvo so se pričakovali v obilnem številu.

Ali sovražniku človeškega rodu, zdi se, ni bilo všeč, da bi se občina z vsemi svojimi sosedi, in posebno da bi se novomašnikova družina z vsemi svojimi prijatelji veselili tega dne. Zato je udihlil nekaterim osebam misel, naj se z novo mašo združi sijajen ples, katerega naj bi se udeležili Škrbinci in njih sosedje daleč okrog. Bivši župan je o tem nekaj slišal in je prosil, kjer se ima v takih zadevah prositi, naj bi se ples opustil. To mu je bilo obečano. Ali pretekli ponedeljek, ko se bila razposlana vabila na vse strani, ko je bila nova maša oznanjena v domači in v sosednjih kraških cerkvah, ko se je zdelo, da cerkvena slavnost se ne more več odložiti, imelo je starašinstvo sejo ter je dovolilo ples krčmarju, ki ima hišo prav nasproti novomašnikovi hiši. Zastonj je bilo prigovarjanje glade na veliko vročino in nevarnost sedanjih plesov, da to nedeljo ni bil nikoli ples v navadi, da prav to nedeljo so podeljeni odpustki sv. Jakopa, da se ne spodobi imeti ples tisti dan, ko je nova maša, in prav nasproti novomašnikovi hiši, da kaj takega bi dalo pohujšanje daleč okrog. Vse ni nič pomagalo, želja po dobičku in po razveseljevanju preupila je vse, dovolil se je ples, in še tisti večer se je dal nekemu denar, da je šel iskat godce.

Ko je novomašnik to zvedel, spoznal je pač hitro, kaj mu je storiti. Ker je videl, da se mu delajo tako nevšečnosti in da se pripravljajo reči, za katere ni hotel biti odgovoren, sklenil je, da ne bo imel nove maše v svojem rojstnem kraju, ki mu dela zaproke na njegov najljepši dan, ter da bo imel tisto nedeljo le tiho mašo v goriškem semenišči. — Nikar pa ne mislite, gospod urednik, da se občina ujema s postopanjem tistih mož, ki napravljajo ples; nikakor ne. Velika večina je temu nasprotna in žaluje, da je Škrbini odvzet slovesen dan, za kateri bi jo zavidale druge občine. Le peščica oseb je tako zaslepljena, da pričakuje občini večjo korist in čast od plesa, nego od nove maše. Bog jim razsvetli pamet.

Iz sežanskega okraja, 10. julija.* (Okrajna učiteljska konferenca.) V 4. dan julija so imeli učitelji in učiteljice Sežanskega okraja uradno okrajno učiteljsko konferenco v Sežani, ki je trajala od 9. ure zjutraj do poldne in od dveh popoldne do polu pete. Navzočih je bilo 28 učiteljev in 6 učiteljic, tedaj 34 učiteljskih močij; 1 učitelj bil je zaradi bolehnosti odsoten in 8 duhovnikov (učiteljev za silo) bilo je odsotnih menda za to, ker je bila sobota in imajo oni doma drug posel.

G. c. k. okrajni šolski nadzornik, profesor Davorin Sinkovič, učitelj na c. k. nemški ljudski šoli v Trstu, otvoril sejo z običajnim nadzorniškim poročilom ter si zbere za svojega namestnika g. Antona Lebana, nadučitelja Komenskega; zapisnikarja izbralo je učitelstvo po predlogu g. Koršiča, učitelja Štijaškega, in g. Kosovela, učitelja Dutoveljskega. Iz njega smo posneli, da je bilo v našem okraju 22 jednorazrednic, 2 dvorazrednic, 2 četverorazrednic in 8 šol za silo. Na dvo- in štirirazrednicah je bil nauk celodnevni; na vseh drugih šolah poludnevni. Nadalje pravi g. nadzornik, da je bilo šolsko obiskovanje dobro, obžaluje, da niso bili nad. tečajji povsod vedno obiskovani. Šolska poslopja so skoro povsod neugodna in šolske sobe neprimerne ter nepostavno zidane, kar pa ni čudo, ker so taka zidanja „kam-pijoni“ stare šolske dobe. Kako so take šolske sobe zdravju škodljive, je „Soča“ že večkrat poročala. Ker so tedaj šolske sobe večinoma slabe, naj se pridno prevetrujejo, ker takim načinom bodo pospeševale zdravje učitelstvu in učencem.

G. nadzornik potem kritikuje ali ocenjuje poučevanje posameznih predmetov. Obžaluje, da se kmetijstvo še malo praktično poučuje; temu uzrok je pomanjkanje šolskih vrtov, pa vendar — pravi — se je to že na bolje obrnilo, ker se tu in tam ustanavljajo šolski vrti. Učitelji so tu in tam rabili pri poučevanju dialekt (ljudsko govorico), kar ne sme biti, in otroci in učitelji naj se prej ko mogoče poslužujejo književnega jezika. Čitanje je bilo tu pa tam preveč mehanično; v nekaterih šolah — radi bi vedeli kje — otroci še v tretjem in četrtem letu šolskega obiskovanja niti brati niso znali. V spisu storil se je lep korak naprej; pa vendar še nismo na vrhunci. Slovnica so je marsikje pomanjkljivo poučevala. Računstvo bilo je dobro; naj bi se pazilo bolj na praktične vaje. Risanje in pisanje bilo je dobro in celo prav dobro. Realije so se malokje pravilno poučevale; učitelstvo hodilo je razna pōta. Petje se

* Po naključni zakazano.

je dobro gojilo, a mora se pravilno gojiti. Telovadba bila je pastorka, a temu se ni čuditi, ker nam pomanjkujejo telovadišča; telovadi naj se mej odmorom — mej pavzami.

Priporočal je g. nadzornik, naj otroke v npravnosti krepimo, naj razvijamo pri mladini značaj, da postanejo naši otroci vrli, blagi ljudje. Priporočil nam, naj gledamo na snago v šoli, da bodo otroci zmirom lepo umiti in počesani itd., pravi, naj vestno izpolnjujemo učiteljske dolžnosti. Konečno pravi, naj se učitelji ne napadajo po časopisih, naj v miru med seboj živé. Ako ima kedo komu kaj očitati, naj mu očita na štiri oči ali v prijateljskem krogu. Učitelji naj se med seboj ljubijo in naj ne sodijo tega ali onega učitelja po osebnih pod vplivom osebnega mrzenja sprejetih vtisih. Mlajši učitelji naj spoštujejo starejše, zaslužnejše svoje tovariše, a starejši naj kažejo mlajšim svojo dobrohotnost, kajti v slogi je moč, a v neslogi vse hira.

Potem preide na drugo točko, namreč: „O porabi šolske knjižnice“. Poročevalec tej nalogi bil je od slav. c. k. okrajnega šolskega sveta določen, g. Al. Luznik, učitelj Komenski. Razprava je prouzročevala veselo debato, katere se je več učiteljev udeležilo.

O tretji točki, t. j. o učenem načrtu za zemljepisje in zgodovino za enorazrednice poročal je g. Trampuž, učitelj Kostanjeviški; o prirodopisji in prirodoslovji tudi za enorazrednice pa g. Fr. Tomsič, učitelj Nabrežinski. Za dvorazrednice poročal je g. Boninger, nadučitelj Tomajski. Za četverorazrednice za zemljepisje poročal je g. Hrovatin nadučitelj Sežanski, za zgodovino g. Kante, učitelj Sežanski, in za prirodopisje in prirodoslovje pa g. Anton Leban, nadučitelj Komenski. O vseh načrtih se je konferenca strinjala, in bilo je le malo debate.

Na to je sledilo poročilo bibliotечne komisije; potem se je pa vršila volitev bibliotечnega in stalnega odbora.

S trikratnim živio-klicem na Njegovo Veličanstvo zaključil je g. nadzornik konferenco. Zbrani učitelji in učiteljice naidušeno zasorimo „živio“ ter se potem napotimo v gostilno, kjer smo se pošteno zabavali.

Mirko.

Iz Štanjela. Kakor je bilo že omenjeno v Sodi, ustanovilo se je tukaj društvo „vikarijska ljudska knjižnica“. Društvo je potrjeno z odlokom št. 8192 vis. c. k. namestništva v Trstu. Ker bi bilo želoti, da bi se taka društva ustanovila v vsaki večji občini, podajemo tukaj pravila: 1. Društvo „vik. ljudska knjižnica“ ima namen ljudstvu izposojevati knjige in je s tem izobraževati. V to svrlo ima društvo svojo knjižnico. 2. Društvo si pridobiva sredstva iz letnih doneskov svojih udov. 3. Udje društva so: a) ustanovniki, če plačajo enkrat za vselej 5 gld., b) navadni udje, če se zavežejo plačati na leto, 30 kr. 4. Pravice društenikov. Vsak ud ima pravico: a) izposojevati eebi ali za svojo družino knjige iz društvene knjižnice; b) smejo glasovati v obnem zboru; c) smejo voljeni biti v odbor. 5. Izstopiti sme ud vsak čas iz društva; do istega časa pa mora knjige vrniti ali v slučajih odločeno odškodnino plačati. 6. Dolžnosti udov: a) plačati na leto 30 kr., kdor v teku leta ne plača, neha biti ud društva, b) knjige nepoškodovane saj v 3 tednih vrniti. Kdor knjige vrniti ne more, ali če jo je tako poškodoval, da ni več za rabo, mora vrniti novo knjigo, ali plačati tolik iznesek, kolikor stane nova knjiga. Za manj poškodovane knjige odloči odbor odškodnino. Uda, ki neče izpolnovati društvenih pravil, sme odbor izključiti. 7. Občni zbor, katerega skliče vsako 3. leto duhoven, imajoč v oskrbi knjižnico, po odposlanem pismenem oznanilu društenikom, ima pravico: a) voliti odbornike. Zbor je sklepčen, če se ga vdeležijo saj 10 udov. b) skleniti razpust društva. To pa, če ste navzoči saj 2 tretjini udov.

8. Odbor je sestavljen iz 5 odbornikov. Občni zbor voli 4 odbornike in peti odbornik je zmirom eden tu službujočih duhovnih gospodov (vikar ali po dogovoru kaplan). Odbornik duhoven ima v svoji skrb knjižnico in izposojuje po svojem mnenji ljudstvu primerne knjige.

Odbor se snide vsako leto štirikrat in z večino glasov navzočih odloči, kake knjige se imajo kupiti za društveno knjižnico; odloči tudi z enako večino odškodnino, katero imajo društeniki plačati, če so od društva si izposojene knjige poškodovali.

Odbor je sklepčen, če so pri sejah saj 4 odborniki navzoči.

9. Društvo zastopa na zunaj duhoven, ki oskrbuje knjižnico.

10. Prepire med društeniki vsled društenih razmer rešuje brez priziva izbrano sodišče 3. mož, voljenih za vsak slučaj od odbora.

11. Ako bi se društvo iz katerega koli vzroka razšlo, ostane knjižnica v tukajšnjem vikarijskem arhivu.

Ker je odmenjena tako majhna letnina, pristopi pač lahko vsak, še tako siromašen gospodar, k društvu; ker je v pravih odločeno, da oskrbuje duhoven knjižnico, ni nevarnosti, da bi ljudstvo neprimerne knjige v roke dobilo. Razume se, da se iz tako majh-

nih letnih doneskov knjižnica ustanoviti ne more. Žrtvovati morajo tisti, katerim je ležeče na napredku naroda. Če se pomisli, da je šola, ki stane toliko denarja in truda, nezmisljena, če nima šoli odrasli tudi potem priložnosti se izobraževati, enako, koliko časa se potrafi zlasti v zimskem času z nepotrebnim govorjenjem in kako da je naše ljudstvo še surovo in nevedno, pripozna pač gotovo vsak potrebo takih društev.

Naše knjižnica ima zdaj v času ustanovitve 387 zvezkov.

V Pulji, dno 20. julija 1885. Dalmatinci sloviyo od nekdanj kot izvrstni mornarji. Oni dajejo naši vojni mornarici tako moštvo, a kakoršnim se ne more ponašati nijedna druga država. Le ti izvrstnosti naših mornarjev zahvaliti se ima avstrijska vojna mornarica za sijajne svoje zmage.

Osobito odkar je prevzel vice-admiral baron Sterneck poveljstvo mornarice veje čudovito svez, čvrst duh v njej; napredok je na vse strani tako velikanski, da se sme naša vojna mornarica, če ne gledé množino gotovo pa gledé hrabrosti prištevati prvim. Naj sijajnejši dokaz temu so prav dovršene vaje vadbene eskadre, katere je vodil baron Sterneck sam in katerim sta zadnje dni prisustvovala nadvojvodi Albrecht in Vilhelm. Baron Sterneck gotovo ne hvali, kar ni hvale vredno, zato pa tudi njegova hvala nekaj tehta. Da bodete vedeli, kako on sodi o naši mornarici, podam Vam v prevodu admiralsko povelje, katero je izdal pred svojim odhodom iz Pulja.

„Za časa svojega bivanja pri toletni vadboni eskadri pričel sem se z zadovoljstvom, da se je v kratkem času doseglo, da je vojno brodovje popolnoma pripravljeno za vsak vojni slučaj; da se služba v obče natančno opravlja, kakor tudi da se vse poskušnje in vaje točno izvršujejo.“

„Sosebno me je zadovoljilo, da se obrača posebna pozornost na službo pri strojih na ladjah, kakor tudi na čolnih za torpede in da se tako skrbi za ta, gledé na sposobnost c. k. mornarice jako važni faktor. Čutim se tedaj prijetno primoran, da izrečem v imenu najvišje službe svojo zahvalo in svojo priznanje gospodu poveljniku eskadre, gospodom poveljnikom ladij, ladjinim štabom, kakor tudi moštvu za njihovo izbornu službovanje, s katerim so dosogli tako sijajne uspehe.“

C—t—č.

Politični pregled.

Nasprotniki naši pišejo še vedno s posebno slastjo o razporu med nemškimi konservativci, to pa le z namenom, da bi odvrnili občno pozornost od razporov in preprirov v svoji sredi. Poročali smo že, da stalno se ustanovi nemški klub, kateremu se pridruži najmanj 30 poslancev, a danes imamo poročati, da je knez Karol Auersperg odložil vodstvo nemških veleposestnikov navidezno radi starosti, v resnici pa le radi tega, ker je sit preprirov v domačem taboru in se noče bratiti z ljudmi a la Knotz.

Sicer pa se ne da tajiti, da si poslanca Lienbacher in Zallinger na vse kripilje prizadevata odstraniti nemške konservativce od desnice. To bi bilo desnici na kvar, a najbolj bi pa terpela s tem konservativna stvar sama. Desnica je vsa konservativna, a zahteva po načelih pravice, da se tudi narodnostno vprašanje na podlagi enakopravnosti reši; ko bi se pa konservativci ločili od desnice, kazali bi s tem, da jim ni nič ležeče na izpolnitvi tega prvega pogoja mira. To bi bil pa prvi korak k razporu med konservativnimi in narodno-konservativnimi poslanci. Vsak pa lahko ugane, kdo bi imel od tega razpora največji dobiček. Uverjeni smo radi tega, da se Lichtensteinovci še ože zvežejo z desnico nego do sedaj.

V Budimpešto došlo je za'nje dni 1500 Čehov skupno obiskat in ogledat si ogersko razstavo. Čehi so bili prav uljudno sprejeti; vse kaže, da se sporazumenje med Ogri in Čehi vedno bolj širi. Drugi Slovani sicer srpo gledajo to novo prijateljstvo, toda Čehi so dobri politiki, nadejamo se torej, da to ne bo Slovanom v škodo.

Velik hrup zagnale so novine zopet radi razmer med Rusijo in Anglijo. Pisali so, da Rusija nabira mnogo vojakov na afganski meji ter da jih vedno dalje pomika. Stvar sicer ni istinita, a nekaj resnega bo vendar na tem hrupu. Stalno je, da hočejo imeti Basi mesto Herat ter

da niso nič prijazni sedanjemu konservativnemu ministerstvu Salisbury. A ne verujemo, da bi že sedaj vojno pričeli.

Domače in razne vesti.

Vreme nam je v Gorici jako vroče. V pone-deljek bilo je v severni senci srednje gorkote 32.5 stopinj Celzija, v torek pa 33.3; ob 7. uri zajutra imeli smo uže 26 stopinj. Od tistega dne vročina ni pojenjala, ampak še prej pritiskala, ako odštejemo nekatere poludneve, ko je veter nekoliko pihljal.

Ljudska posojilnica v Gorici lepo napreduje, a večkrat se prigodi, da ne more uatreči vsem, ki bi radi dobili denar na posodo; zato se rodoljubi prošeni, naj pristopijo obilno k temu društvu, da bo laže reševati rojake iz rok raznih odrtnikov.

V slovenskem otroškem vrtu, Via St. Chiara h. št. 4., bo prihodnjo sredo, kakor je bilo uže zadnjič naznanjeno, konecletna skušnja otrok, ki se obiskujejo. Podpiratelji vrta in prijatelji otrok vrt uljudno vabijo, naj dojdejo tisti dan ob 9. uri zajutra v obilnem številu v vrt, da se prepričajo o vednosti in napredku malih, ki obiskujejo to koristno napravo.

Imenovanja. G. Miha Zavadlali iz Klanca pri Komnu, do zdaj pomočni učitelj na gimnaziji v Trstu, imenovan je profesor na c. k. gimnaziji v Pazinu. — G. Ludovik Hočevlar, finančni tajnik, imenovan je finančni svetovalec v Trstu ter mu je izročeno radnateljstvo v uradu za pristojbine (Gebührenbemessungsamt.)

Katoliško društvo goriško bo imelo prihodnji četrtak, 30. t. m., ob 11. uri predpoludne v pritlični dvorani grofnje Coroninijeve v Rabatiški h. št. 16 svoj navadni mesečni shod, pri katerem se bo govorilo v slovenskem in italijanskem jeziku o predmetih, spadajočih v društveno poročje. P. n. gg. udje so uljudno vabljeni, da bi se obilno udeležili tega shoda. Pozneje se skliče občni zbor, ki bo volil predsednika namesto odstopivšega viteza Dollaea.

Bogoslovske šole goriške sklenejo se jutro, v soboto, sč zahvalno službo božjo v semeniški kapeli. Goriških duhovnikov četrtletnikov, ki pojdejo v joseni v službo, je pet, namreč č. gg. Bratina Alojzij, Fabijan Jožef, Kodermač Štefan, Pavlica Jožef, Pipan Anton. Zadnji bo imel novo mašo prihodnjo nedeljo v semeniški kapeli, drugi so jo že imeli.

Viljem vitez Ritter-Záhony, predsednik goriške kupčijske zbornice, izmed prvih bogatinov in obrtnikov goriških, umrl je preteklo sredo 22. t. m. ob 8. uri zajutra v svoji palači v Stračicah pri Gorici, kjer ima tudi svoje tovarne. Sijajni pogreb bo danes popoldne o 5 $\frac{1}{2}$ uri; iz protestantske cerkve popeljejo ga na goriško pokopališče. Takega pogreba gotovo ni bilo še, odkar je bil umrl ranjki Hektor Ritter. Viljem doživel je 65. leto svoje dobe.

Na goriški gimnaziji dovršeni so letošnji izpiti zrelosti. Izid glej na drugem mestu. — Kakor druga leta, izda vodstvo tukajšnjega gimnazija tudi letos letno poročilo, v katerem bodo navedeni dijaki, ki obiskujejo ta zavod. Pri tej priliki ne moremo opustiti, da bi ne omenili neke neprilčnosti v lanskem poročilu, ki naj bi se letos o pravem času odstranila. Lansko poročilo prineslo je samo imenik dijakov, ki so obiskovali gimnazij, nekaj ponatis šolskega kataloga. Odličniki imeli so toliko sreče, da so bili kot taki zaznamovani; o drugih dijakih pa ni bilo mogoče poizvedeti iz poročila niti to, ali ima kdo prvi ali drugi red. Tak imenik je brez koristi in nepedagogičen. Dijaki in roditelji pričakujejo v letopisu sporočilo o pridonosti in o uspehu posameznih učencev, ker več jim je na tem ležeče, kakor se je kdo učil, nego kd o se je učil na gimnaziji. Če vsled našega nasveta in prejšnje splošne navade pride kak gosposki deček z začetnico A ali B proti koncu vrste, nič ne dá, saj letno poročilo ne razkazuje bogastvo roditeljev, ampak napredek otrok. Svojih milijonov ne zgubijo, če tudi bodo tiskani med zadnjimi, a to jih bo še izpodbujalo, da bodo z napredek bolj pridno učili se. Ker je torej le malenkosten razlog za abecedno vrsto, a veliko večji in veljavniši za uvrščenje po zasluženju, nadejamo se, da letos ne opominjamo zastoj. Dijaku je edina pohvala javno priznanje njegovega uspeha; naj se mu ta ne krati.

Zrelostni izpiti na Gimnaziji končali so danes. Z odliko opravili so jih 4 osmošolci, in sicer: Fon Josip iz Volč, Hočevlar Ivan iz Ljubljane, Repič Rudolf iz Ajdovščine, Zamparo Aleksander iz Padove. Dobro je dovršilo skušnjo 11 dijakov, in sicer: Bobelka Franc iz Gorice, Candido Leon iz Gorice, vitez Flego Peter iz Gorice, Furlan Josip iz Mirke na Kranjskem, Kralj Vatroslav iz Dornberga, Lašič Henrik iz Ronč, Morpurgo Gvidon iz Gorice, Pitacco Jurij iz Pirana, Čechet Josip iz Foggiana,

Wurm pl. Nordmünster Robert iz Trsta. Planiscig Franc iz Gorice. Dva dijaka delala bota zrelostni izpit za šest mesecev, jeden za jedno leto. Dva sta mej skušnjo odstopila.

Mej odlikovanimi sta 2 Slovenca, 1 Nemec in 1 Italijan. Mej onimi, ki so maturo dobro dovršili so 4 Slovence, 2 Nemce in 5 Italijanov. Izmed teh odločili so se za bogoslovne šole 3, za jezikoslovje 1, za medicino 2, za pravo 6, za politehniko 1, za orientalsko akademijo 1, za vojaščino 1.

Nova maša bila je oznanjena za prihodnjo nedeljo, 26. t. m., v Skrbini. Ker je pa starešinstvo kadnji čas, to je pretekli ponedeljek popoldne dalo dovoljenje za javni ples prav tisto nedeljo (glej dopis iz Skrbine), je slovesna nova maša preključena in novomašnik, č. g. Anton Pipan bo imel prihodnjo nedeljo le tiho mašo v tukajšnji semeniški kapeli.

O nekem psu v ulici Corso Francesco Giuseppe h. št. 21, ki napada mimo graščo ljudi brez povoda, dobili smo daljši dopis, ki smo ga morali za danes odložiti. Ako stvar ne bo poravnana, priobčimo ga pibodnjič.

Is. St. Frjana, 22. t. m. — 9. iskar radodarnih doneskov za društveno zastavo. Č. g. Gotard Pavlotič 1 gl.; Enes Jožef, krojač v Podgori, 1 gl. 50 kr.; Jožef Klanjšček v enem prejšnjih izkazov 2 gl.; zdaj še 1 gl.; Jožef Piatar 3 gl. 20 kr.; skupej 6 gl. 70 kr.; s prejšnjimi 95 gl. 60 kr. skupej 102 gl. 30 kr. Za trak so darovala dekleta Ančka Zimic, kuharica pri G. B. Tacoo-u, 1 gl.; Mašina Urša 50 kr.; Muhič Marija 50 kr.; neimenovana 70 kr.; druga neimenovana 50 kr.; skupej 3 gl. 20 kr.; s prejšnjimi 31 gl., skupej 34 gl. 20 kr. Prelepa hvala vsem dosedanjim darovateljem in darovateljicam; ob enem pa se priporoča za nadaljno darove, kajti prejel je to reč resno v roke, Odbor.

Iz Tolmina dobili smo dopis od pristojnega mesta, ki na podlagi uradnih poizvedob preključuje ono vest, katero smo bili posneli po nekem tukajšnjem listu, kakor bi bilo namreč bojno ministerstvo s brzojavnim poveljem ustavilo nadaljno izdelovanje coste, ki popelje s Livka v Idersko. Vidi se iz tega, da tuji poročevalci, ki stvari ali besedi ne razumejo, včasih popolnoma naopačno poročajo ter uboge čitatelje motijo. Hvala čestnemu odboru, ki se je potrudil, da je prišla resnica na dan.

Vostvo ljudske šole v Komnu poslalo nam je spis, v katerem pravi, da ni res, da je bilo ljudstvo vsled glob in zaporov tako razjarjeno, da bi bilo g. učitelja kmalu nerahlo pozgačalo, ako bi se bil upal iti sam na prosto o mraku, ko se obrazi ne razločujejo.*

Krajcarska podružnica „Narodnega Doma“ v Ljubljani sme imenovati vspeh svojega delovanja v prvem tednu velikansk; v tem kratkem času razposlalo in razdelilo se je med narod knjižic z markami za 30.000 udov. Ker v mestih in bolj premožnih krajih udje pristopajo, ki na mesec po 10 do 100 krajc. plačujejo, izdal je odbor knjižice z desetakrajcarskimi markami. Toraj, dragi sorojaki! vsak, kdor more, oglasi naj se poverjenika podružnice, in dopišlje se mu brezplačno poverjeniška knjižica z enkrajcarskimi, ali pa, če želi, z desetakrajcarskimi markami. Naslov se glasi: Krajcarska podružnica „Narodnega doma“ (Dr. Josip Staré) v Ljubljani.

HILARIJANSKA TISKARNA

v Gorici, v nunskih ulicah h. št. 14,

aprejema v tisk knjige, knjižice, časnike, vizitne liste, vabila, okrožnice, sonete, petice, cenike, jedilne liste, bolete, vozne in mrtvaške liste, žalna pisma in vsakršna dela, ki spadajo v delokrog tiskarske umetnosti po prav nizkih cenah.

Tiskarna ima v zalogi vsakovrstnih tiskanic za cerkevno rabo, kakor: spričevala, račune, dnevnik, zapisnike, pregled, razkaze, posnetke, kanonske table, matice (matrike) za krst, birmo, zakon, smrt, velikonočne liste, kakor tudi popis duš (status) v latinskem, slovenskem, italijanskem in nemškem jeziku itd. itd.

Tiskarna daje poročstvo za natančno in hitro postrežbo in za nizkost cen.

CVET ZOPER TRGANJE

po dr. Maliči

je odlično najboljšo zdravilo zoper protin ter revmatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živcih, otekline, otrpnele ude in kite itd., malo časa če se rabi, pa mine po polnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj so samo „cvet zoper trganje“ po dr. Maliči z zraven stoječim znamenjem; 1 steklenica 50 kr.

Zahvala.

Schubert. Gospodu pl. Trakoczy-ju, lekarju v Ljubljani. Moja mati so na protinski bolezni na nogi silno trpeli in razna domača zdravila brezuspešno rabili. Ko je pa bolezen čedalje hujša prihajala in uže več dni niso mogli stopiti na nogo, spomnim se na Vaš dr. Maličev protinski cvet po 50 kr., ter si ga nemudoma naročil. In res imel je čudovit vspeh, da so se po kratki rabi oprostili mučnih bolečin. S popolnim prepričanjem priznavam torej dr. Maličev protinski cvet kot izvrstno zdravilo in ga vsakemu bolniku v jedneke bolezni priporočam. Vasej blagorodnosti pa izrekam najpričnejšo zahvalo z vsem spoštovanjem udani

Franc Jug, posestnik v Šmarji pri Celji.

Planinski zeliščni sirup kranjski, izboren zoper kašelj, hripavost, vratobol, prano in pljučno bolečino; 1 steklenica 50 kr. Koristnejši nego vsi v trgovini se nahajajoči soki in siropi.

Kri čistilne kroglice, c. kr. priv., ne sme bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se uže tisučkrat sijajno osvedočile pri zabasanju človeškega telesa, glavobolu, otrpnenih udih, skazečem želodeci, jetrnih in obistnih boleznih, v škatuljah A 21 kr.; jeden zavoje s 6 škatuljami 1 gold. 5 kr. Manje od enega zavoja se s pošto ne razpošlje.

Naročila se izvrše: najhitreje s poštnim povzetjem in Adresa je:

Lekarna TRAKOCZY-ja na Mestnem trgu v Ljubljani.

Čudovite kapljice

Sv. Antona Padovanskega.

To priprosto in naravno zdravilo je prava dobrodejna pomoč in ni treba mnogih besedi, da se dokaže njihova čudovita moč. Če se le rabijo nekoliko dni, olajšajo in proženejo prav kmalu najtrdovratnejše želodčne bolezni. Prav izvrstno vstrezajo zoper hemoroide, proti boleznim na jetrih in na vranici, proti črevesnim boleznim in proti glistam, pri ženskih mesečnih nadležnostih, zoper beli tok, bojazt, zoper bitje srca ter čistijo pokvatiojeno kri. One ne preganjajo samo omenjenih bolezni, ampak nas obvarujejo tudi pred vsako boleznijo.

Prodajejo se v vseh glavnih lekarnicah na svetu; za naročbe in pošiljave pa edino v lekarnici Cristofolletti v Gorici, v Trstu v lekarni C. Zanetti in G. B. Róvis in v lekarni Alla Madonna v Korminu.

Ena steklenica stane 30 novcev.

SAMO

v drogeriji Antona Mazzoli

„Pri črnem orlu“ (All' aquila nera) v Gosposki ulici in v podružnici v ulici Mestnega vrta v Gorici

nahaja se zaloga tako slovečega, neprekostjivega in zagotovljenega **Portlandskega cementa** iz Kufsteina in **hidravličnega japa** iz Trabovelj (ki drži tudi v vodi). Na zahtevo dajejo se poskušnje o najboljšem uspehu obeh vrst. Blago se oddaja po jako nizkih cenah, tako da se ni bati tekmovanja.

Imenovana drogerija ima dobro preskrbljeno **zalogo drog** (dišav), oljnatih zmletih kakor tudi suhih barv, vsakovrstnih čopkov, barvarskih potrebščin, naravnih zdravil, kemičnih priprav, mineralnih vod, **desinfekcijske vode** (proti okuženju) po 5 kr. liter, najmočnejšega prahu proti mrčesom, kakor tudi **žvepla iz Romanje** za žveplanje trt, najboljše vrste, kolikor je do zdaj znano.

Želodčne bolezni

hitro in gotovo ozdravi

jeruzalemski balzam

edino in nepresegljivo želodčno zdravilo.

Izbrati v raznih želodčnih boleznih zdravilo, katero bi v resnici odgovarjalo namenu, ni lahka stvar dandanes, ko se prodajajo vsakovrstna taka zdravila.

Večji del onih kapljic, izlčkov itd. itd., ki se oznanjajo in priporočajo občinstvu z visoko letničimi besedami, ni drugega ko prevara, pogosto še škodljiva.

Samo **jeruzalemski balzam**, uže davno znan po svoji priprosti sestavi in po oživljajoči svoji moči na želodčne živce, si je pridobil prednost pred vsemi drugimi do zdaj znanimi pomočki, kar potrjuje njegova razprodaja, ki vedno raste.

Ta balzam, bogat krepijoče moči kineškega barbar, korenike, ki je sploh znana po svojem prebavnem uspehu, daje gotovo sredstvo proti želodčnim slabostim, izvirajočim iz nerednega prebavljanja. Zato se priporoča, ko jesti ne diši, proti neprijetni sapi, gnjusu, riganju, zabasanju, hemoroidnim težavam; pomaga tudi proti zlatenici, glistam in boleznim v drobu.

Steklenica s podukom 30 kr.

Glavna zaloga v lekarni G. B. Pontoni v Gorici.

V TRSTU pri G. B. Róvis, v KORMINU pri A. Franzoni, v TOLMINU pri C. Palisca.

Št. 112/ M. d. P.

Razpisana služba.

V tukajšnji zastavljavnici in ž njo združeni hranilnici ustanovljeni po grofu Thurn-u odda se začasna služba enega pomožnega uradnika za dobo enega leta z letno plačo 600 gl. a. v.; zahteva se pa kavcija 500 gl. a. v.

Prosileci naj dokažejo v svojih prošnjah s prilogami: 1. svoje študije, 2. zmožnost slovenskega, laškega in nemškega jezika v besedi in pismi, 3. svojo izobraženost gledé praktičnega gospodarstva in knjigovodstva, kakor tudi 4. svoje dosedanje službovanje.

Dotične prošnje naj se vložijo pri podpisnem varstvu v času treh tednov začeni od dne, ko se ta razpis prvič razglasi.

Varstvo zastavljavnice in ž njo združene hranilnice v Gorici, 8. julija 1885.

Karol Miroslav državni grof Lan-

thieri a Paratico c. kr. nadporočnik z. s. sporoča v svojem in v imenu svoje obitelji vsem prijateljem in znancem žalostno vest o prezgodnji smrti svoje ljube hčerke

MARIJE HELENE,

katera je danes zjutra v nežni dobi 5 let po kratki hudi bolezni izdihnila svojo dušo.

V Vipavi, 20. julija 1885.

(Namesto posebnega oznanila.)

ZALOGO V PREHODU
ISTRSKE, DALMATINSKE IN DRUGE VIN
G. SPITERI & C.

NABREŽINI.

Glavna zaloga: v Trstu, Via Lazzaretto vecchio, št. 9.
Kdor zahteva, pošljejo se mu uzorci vina na pokušnjo.